نگاه

«اسلام» و «فلسطین» ارکان رابطه با ایران است

«صلاح زاوی» مقلب به «مقدم‌السفرا»، دومین دیپلمات فلسطینی است که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به تهران آمده و هنوز بعد از گذشت سه‌دهه به‌عنوان سفیر فلسطین در تهران مشغول فعالیت است. این مرد ۷۵ساله، اواخر سال گذشته گفت‌وگویی با ایسنا انجام داد که با توجه به وجود برخی نکات تاریخی و کیمیامحبه‌بودن آقای سفیر، بخش‌هایی از آن در ادامه می‌آید.

رابطه ما با جمهوری اسلامی ایران بر دو رکن «اسلام» و «فلسطین» شکل گرفته است. کار من در این سرزمین در چارچوب این دو رکن انجام می‌شود و این مسأله را بالاتر از سیاست و سمت خود به‌عنوان سفیر فلسطین می‌دانم. رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام راحل تحت این دورکن به مبارزات حزب علیه رژیم شاهنشاهی اعدام داده و بسیاری از یاران و فرزندانشان را در دفاع از این دو رکن از دست دادند و تبعید و زندانی شدند.

ایشان فتوای مشهور خود را در نجف اشرف در حمایت از انقلابیون فلسطین صادر کردند که مردم ایران و مسلمانان می‌توانند زکات، خمس و خیراتشان را به مبارزان فلسطینی بدهند. طبعیت ارتباط بین انقلاب اسلامی در ایران و انقلاب فلسطین را توضیح دادم و به آغاز این ارتباط تاریخی در روزهای مبارزه علیه شاه اشاره داشتم و اینکه چند نفر از رهبران بزرگ این انقلاب مبارک اسلامی در پادگان‌های نظامی‌مان آموزش دیدند و با ما در مبارزه علیه رژیم صهیونیستی شرکت کردند، مثل شهید دکتر چمران (وزیر دفاع دولت انقلاب) که خواند مان وی را به شهادت در دفاع از انقلاب اسلامی همان‌گونه که قبلا از انقلاب فلسطینی دفاع می‌کرد، مکرم فرمود.

مرحوم سید احمد خمینی و رهبرانی که در مسیر مبارزه و جهاد همراه ما بودند را از یاد نمی‌برم. تأسیس سفارت فلسطین اولین عهد ایرانی بود که نماد پایبندی به جهاد تا آزادسازی کامل فلسطین و پایبندی بیت‌المقدس است. وقتی انقلاب اسلامی ایران پیروز شد اولین شعارش «امروز ایران و فردا فلسطین» بود. امام (ره) می‌فرمود «استقلال ایران بدون آزادی فلسطین کامل نمی‌شود» همچنین ایشان اعلام کردند که «اخرین جمعه از ماه رمضان، روز جهانی قدس است؛ قدسی که اولین قبله‌گاه و سومین حرمین شریفین و محل معراج پیامبر (ص) است. رهبر معظم‌انقلاب: ایران حضرت سیدعلی خامنه‌ای نیز راه امام (ره) را ادامه دادند و بهای گزافی در دفاع از مسأله فلسطین پرداخت کردند و همچنان ایستادگی می‌کنند.

به امید اینکه آرزوی دیرینه امام (ره) یعنی نمازگزاردن در مسجدالاقصی محقق شود. یادم نمی‌رود که بسیاری بزرگم مرحوم حاج‌الحسن که اولین سفیر فلسطین در ایران بود، راه ما را برای دریافت دفتر سیچ مردمی جنبش الفتح در این کشور (سوریه) بود و این باعث شد که بتوانم به فلسطینی‌هایی که در تمام دنیا هستند، سر بزنم و نسبت به اخبارشان آگاه شوم. سال ۱۹۶۸ نیز سفیر فلسطین در الجزایر، سال ۱۹۷۵ سفیر فلسطین در برزیل و در سال‌های بین ۱۹۷۷ تا ۱۹۷۹ سفیر فلسطین در کنیا بودم از دیگر مسوولیت‌هایی که به من محول شده، اما شرایط باعث شد آن را به دست نیاورم. مسوولیت سفارت‌خانه‌های فلسطینی در هر یک از کشورهای چین، ژاپن، ترکیه، اوگاندا و بین بود که متأسفانه شرایط ما سازمانده‌ی من که در کنار ما از طریق بنیاد حقوقی و قضایی ما فعالیت می‌کردند، همگی به‌عنوان یک خاطرنشان کرد در سایه حل مشکلات منطقه‌ای میان بازیگران اصلی چون ایران و عربستان بر سر مسایلی چون عراق و سوریه که ثبات بر این کشورها حاکم شده و اقراطی‌گری که تنها برنده آن اسرائیل است، از منطقه رخت برخواهد بست. او معتقد است باید مسأله فلسطین را در بازل سیاست‌های منطقه‌ای و جهانی جای داد تا با افزایش وزن دیپلماتیک ایران در تمام تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی، خواست‌های مردم این کشور را با منطق و به دور از رفتارهای احساسی در سطح جهانی مطرح کرد.

■ آرمان انقلاب اسلامی، آرمان ضد ظلم و استثمار بود و به طور طبیعی شامل سوریه و فلسطین نیز می‌شد. پیش از انقلاب، برخی انقلابیون در سفر به لبنان، آموزش‌هایی از طرف نیروهای مبارز فلسطینی دریافت می‌کردند و مساله ضدیت با ظلم اسرائیل و مبارزه با آن، حتی در آن روزها در میان انقلابیون مطرح بود. این مسایل چقدر در اولویت‌شدن مساله فلسطین پس از پیروزی انقلاب، اثر داشت؟

انقلاب اسلامی به‌دنبال آرمانی بود که می‌خواست با استبداد، ظلم و بی‌عدالتی مبارزه کند. طبیعی است که مردم برای آزادی کشور خودشان مبارزه کنند اما ویژگی زمانی‌اش که این مبارزه در آن شکل گرفت و به پیروزی رسید در جهان دوقطبی، نکته‌ای است که باید به آن توجه داشت. همچنین هجتین مطرح مشخص، رهبری یک مرجع دینی سبب می‌شود تا موضوعات اسلامی، در میان انقلابیون برجسته شود. امام‌خمینی(ره) در زندگی شخصی و دوران کودکی، مبارزه با ظلم را تجربه کرده است و جزو اولین‌هایی است که در حوزه علمیه از ضرورت عکس‌العمل نشان‌دادن درباره ظلمی که به مردم فلسطین و تعرض به قبله اول قبله اول مسلمین صورت می‌گیرد سخن می‌گوید. این فقط خاص مردم ایران نیست. بسیاری کشورهای اسلامی نیز با همین گرایش به مساله فلسطین می‌نگرند و در برخی کشورها حساسیت افکار عمومی به حدی بالاست که مردم، دولت‌های خود را تحت‌فشار قرار می‌دهند تا از موضع فلسطین حمایت کنند. اینکه تصور شود برچم دفاع از فلسطین تنها دست یک جریان سیاسی خاص یا یک نهاد خاص است و بدتر از آن، برخی نگاه‌های سیاسی و توسعه‌طلب‌ها در مقابل رقبای سیاسی با تکیه بر مساله فلسطین صورت گیرد موضوعی است که باید نسبت به آن حساس بود. این مساله روی نگاه مردم اثر اثرانی گذاشته چراکه از سویی مردم دلشان می‌خواهد نسبت به ظلم اسرائیل موضع بگیرند و از آرمان رسید مجموع‌تشخیص مصلحت‌نظام شاهل حالم شد را از یاد نمی‌برم. من ایشان را در پیوست به مدت ۹ساعت همراه با شهید ابوعمار ملاقات کردم. من شاهد شهیدان ابوجهاد و سعد صائل نیز حضور داشتند و این رابطه تا به امروز نیز ادامه یافته است.

مفتخرم یکی از اولین بنیانگذاران جنبش فتح باشم. وقتی انقلاب اسلامی مبارزات مسلحانه خود را در تاریخ ۱۹۶۵/۱۰/۱ شروع کرد من یکی از کسانی بودم که در این انقلاب بودم. مسوولیت‌های بزرگی برعهده داشتم؛ از جمله اینکه مسوول فلسطینی‌ها در سوریه و عضو دفتر سیچ مردمی جنبش الفتح در این کشور (سوریه) بودم و این باعث شد که بتوانم به فلسطینی‌هایی که در تمام دنیا هستند، سر بزنم و نسبت به اخبارشان آگاه شوم. سال ۱۹۶۸ نیز سفیر فلسطین در الجزایر، سال ۱۹۷۵ سفیر فلسطین در برزیل و در سال‌های بین ۱۹۷۷ تا ۱۹۷۹ سفیر فلسطین در کنیا بودم از دیگر مسوولیت‌هایی که به من محول شده، اما شرایط باعث شد آن را به دست نیاورم. مسوولیت سفارت‌خانه‌های فلسطینی در هر یک از کشورهای چین، ژاپن، ترکیه، اوگاندا و بین بود که متأسفانه شرایط ما سازمانده‌ی من که در کنار ما از طریق بنیاد حقوقی و قضایی ما فعالیت می‌کردند، همگی به‌عنوان یک خاطرنشان کرد در سایه حل مشکلات منطقه‌ای میان بازیگران اصلی چون ایران و عربستان بر سر مسایلی چون عراق و سوریه که ثبات بر این کشورها حاکم شده و اقراطی‌گری که تنها برنده آن اسرائیل است، از منطقه رخت برخواهد بست. او معتقد است باید مساله فلسطین را در بازل سیاست‌های منطقه‌ای و جهانی جای داد تا با افزایش وزن دیپلماتیک ایران در تمام تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی، خواست‌های مردم این کشور را با منطق و به دور از رفتارهای احساسی در سطح جهانی مطرح کرد.

■ آرمان انقلاب اسلامی، آرمان ضد ظلم و استثمار بود و به طور طبیعی شامل سوریه و فلسطین نیز می‌شد. پیش از انقلاب، برخی انقلابیون در سفر به لبنان، آموزش‌هایی از طرف نیروهای مبارز فلسطینی دریافت می‌کردند و مساله ضدیت با ظلم اسرائیل و مبارزه با آن، حتی در آن روزها در میان انقلابیون مطرح بود. این مسایل چقدر در اولویت‌شدن مساله فلسطین پس از پیروزی انقلاب، اثر داشت؟

انقلاب اسلامی به‌دنبال آرمانی بود که می‌خواست با استبداد، ظلم و بی‌عدالتی مبارزه کند. طبیعی است که مردم برای آزادی کشور خودشان مبارزه کنند اما ویژگی زمانی‌اش که این مبارزه در آن شکل گرفت و به پیروزی رسید در جهان دوقطبی، نکته‌ای است که باید به آن توجه داشت. همچنین هجتین مطرح مشخص، رهبری یک مرجع دینی سبب می‌شود تا موضوعات اسلامی، در میان انقلابیون برجسته شود. امام‌خمینی(ره) در زندگی شخصی و دوران کودکی، مبارزه با ظلم را تجربه کرده است و جزو اولین‌هایی است که در حوزه علمیه از ضرورت عکس‌العمل نشان‌دادن درباره ظلمی که به مردم فلسطین و تعرض به قبله اول قبله اول مسلمین صورت می‌گیرد سخن می‌گوید. این فقط خاص مردم ایران نیست. بسیاری کشورهای اسلامی نیز با همین گرایش به مساله فلسطین می‌نگرند و در برخی کشورها حساسیت افکار عمومی به حدی بالاست که مردم، دولت‌های خود را تحت‌فشار قرار می‌دهند تا از موضع فلسطین حمایت کنند. اینکه تصور شود برچم دفاع از فلسطین تنها دست یک جریان سیاسی خاص یا یک نهاد خاص است و بدتر از آن، برخی نگاه‌های سیاسی و توسعه‌طلب‌ها در مقابل رقبای سیاسی با تکیه بر مساله فلسطین صورت گیرد موضوعی است که باید نسبت به آن حساس بود. این مساله روی نگاه مردم